

#DKVILD
SAMMEN OM ET VILDERE DANMARK

Projektindstilling til:
Ballerup Kommune
Danmarks VILDESTE
kommune

Finale grønbogen

Kommunenavn:

Ballerup

Kontaktperson(-er):

Rasmus Miehe Sørensen, naturmedarbejder, 20281190, rasr@balk.dk

Jeres VILDE projektside:

<https://ballerup.dk/borger/natur-klima-miljoe/danmarks-vildeste-kommune>

(Alt materiale kan frit bruges, bare ophav angives)

Finaleprojektets titel/overskrift:

Helårsgræsning i Kildesvinget – bynær rewilding

Kort beskrivelse af projektet:

I 2021 blev det besluttet at sætte kvæg på 10 hektar kommunal natur i Kildesvinget. Arealet blev før afgræsset af får i sommersæsonen - nu skal robuste kvæg pleje arealet hele året rundt, i udgangspunktet uden tilskudsfordring.

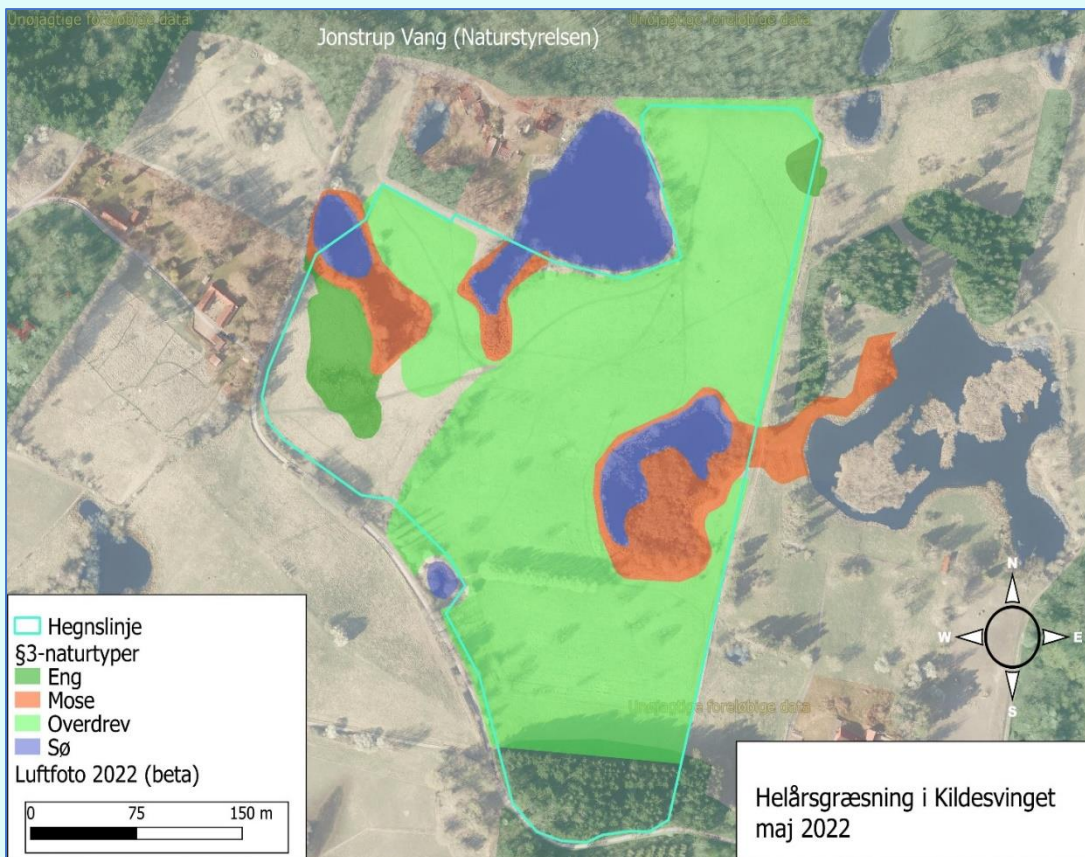
4 stk. Galloway-kvæg blev sat ud i folden d.23 september under stor lokal mediebevågenhed.

Formålet med projektet er at fremme naturkvaliteten på de overvejende lysåbne naturtyper som arealet rummer - langt det meste af arealet er §3-beskyttet, med mest overdrev, eng, mose og sø.

Køerne skal agere som tidligere tiders store græssere, eller som dyrene på overdrevet i Fællesskabstiden. Historisk er Kildesvinget i øvrigt en del af det gamle Ballerup Overdrev.

Den gamle pleje, med intensiv fåregræsning i sommersæsonen, betød at kun få blomster fik mulighed for at blomstre og sætte frø. Kvæget sørger for at spise op på arealet vinteren over, efteråret og vinterens førne (tørt græs) bliver spist op, således at der kan komme lys til de blomstrende urter i foråret. I grove træk spiser får blomster før græs og plejer et areal mere som en græsslåmaskine ville gøre det. Kvæg græsser mere selektivt og varieret. Allerede nu er der flere blomstrende urter på arealet og større variation i udtrykket. Kokasser på arealet hele året vil skabe bedre betingelser for gødningsfaunaen. Flere steder har en kombination af muldvarpeskud og kvægets færdsel blottet mineraljorden, hvilket også vil komme en række arter til gode, samt skabe såbede.

Vi vil løbende følge med i udviklingen af udbredelsen og udviklingen af arter, fysiske strukturer mm. på arealet. Botaniske undersøgelser fra sommeren 2020 og 2021 vil danne baseline for den fremtidige monitorering – udviklingen skal formidles til borgerne i form af årlig afrapportering.

Figur 1 – oversigt over Kildesvinget

Hegnslinjen (se fig.1) er trukket efter at kunne separere brugergrupper. Mod vest giver vi ryttere o.a. mulighed for at undgå færdsel på den smalle grusvej, som er den eneste vej ind til hhv. spejderhytte og en privat beboelsesejendom. Mod det østlige skel er der skabt en ca. 3 meter bred korridor, således at man kan bevæge sig igennem og nyde det åbne landskab til/fra Jonstrup Vang i Nord, uden at man behøver at træde ind i dyrefolden. Der er etableret 2 bænke på toppen af det granbevoksede plateau i syd, ligeledes uden for folden – udsigten herfra er skøn. Et enkelt vandhul er udeladt af hegningen i den sydvestlige del, her er der opstillet bordbænkesæt – havde vi valgt at tage vandhullet med i folden, ville vi ikke kunne lave den ønskede adskillelse af brugergrupper.

Målgruppen er borgere og gæster i Ballerup Kommune –. Statsskoven Jonstrup Vang nord fra arealet har meget at byde på i form af mountainbikespor og bøgesøjlehaller, men lysåben natur (m. afgræsning) kan man lede længere efter, indtil nu. På sigt vil vi gerne samarbejde med Naturstyrelsen om evt. udvidelse af folden ind på deres arealer, hvis det kan lade sig gøre.

Hvorfor skal netop dette projekt og jeres kommune kåres som Danmarks VILDESTE:

fordi projektet:

- forbedrer naturkvalitet jf. brandmandens lov: at beskytte og forbedre arealer der potentielt kan opnå en god naturværdi
- demonstrerer hvordan ideerne om rewilding kan anvendes bynært - vi kalder det for bynær rewilding – der bor ca. 20.000 mennesker inden for en radius af 3 km fra Kildesvinget
- formidler at kommunens naturværdier og prioritering af samme

Figur 2 – 3 af de 4 årstider i Kildesvinget

Beskriv hvordan projektet lever op til de overordnede bedømmelseskriterier

- **Nytænkende**
Bynær rewilding er nyt, i hvert fald i Ballerup-konteksten.
Dyreholder er en lokal socialøkologisk virksomhed, som vi har et tæt samarbejde med.
Helårsgræsning er nyt for dem, så vi har et tæt, løbende samarbejde som begyndte allerede da beslutningen om at indføre helårsgræsning blev taget og den nye hegnslinje skulle tegnes. Vi vil løbende overveje om Kommunen råder over andre arealer der med fordel kunne plejes med helårsgræsning, evt. samarbejde med Naturstyrelsen nord for Kildesvinget overvejes også.
- **Vedvarende**
Helårsgræsningen skal fortsætte, denne form for naturforvaltning er open ended, hvilket vil sige at vi ikke har et billede af hvordan/hvornår plejen er færdigt. Det er intentionen at dyrene fortsat skal forme landskabet og at denne proces er dynamisk - således vil vi justere antallet af dyr undervejs, hvis der enten skulle komme fødeknaphed i vinterperioden eller hvis vi kan se at der ikke bliver spist op.
- **Stort**
Ud af Ballerup Kommunes 57,2 ha §-3 overdrev, er det nu 7 ha, 14 %, der helårsgræsses. Dertil kommer ca. 1 ha §-3 eng, mose og sø. Med andre ord: i vores kontekst er 10 ha helårsgræsning en
- **Intelligent**
Tiltagene for adskillelse af brugergrupper er intelligente. Det er ikke alle der har lyst til at bevæge sig igennem en fold med græssende kvæg, for at nå skoven i nord, men med korridoren mod øst er det muligt at komme igennem og opleve landskabet uden at skulle møde dyrene. Det samme gælder stien langs den vestlige rand, som gør at gående, cyklende og ryttere ikke behøver færdes på den smalle grusvej.

Hvilken læring har kommunekonkurrencen givet, som kan bruges fremadrettet i kommunens(-ernes) naturindsatser?

Interessentinddragelse og kommunikation kan ikke undervurderes – så snart der foreligger en nogenlunde færdig plan for hvad man ønsker at lave af ændringer (ny hegnslinje, skift i driftsform) bør lokale interessenter inddrages, så myter og bekymringer kan blive mødt med saglig information.

Beskriv/illustrer kommunens bedste, billigste og delbare VILDE råd, som andre kommuner kan lade sig inspirere af:

- Skab engagement og begejstring hos politikere, borgere og kolleger tidligt!
- afstemt forventningerne til indsatsen – tilføres der midler eller skal indsatsen ske inden for de eksisterende rammer?
- Nedsæt et miniteam på tværs af fagligheder og aftal fordeling af roller og ressourcer.
- Formidling, formidling og formidling!